

En Kıymetli Mekânlar

Dr. İbrahim ATEŞ
YOYAV Genel Başkanı

Cami ve mescidler, yeryüzündeki yapıların en değerli ve en mübarek mekânlarıdır. Zira onlar, Allah'a ibadet etmek için inşa edilen, Allah'ın yeryüzündeki evleri olma özelliğini taşıyan yerlerdir. Yapılış amacı ve kullanım şekli ile başkalarında bulunmayan bir şeref ve itibara haiz olan bu mekânlar temiz tutulması, bakımlı bulundurulması, saygı ile girilmesi, sessizliğe riayet edilmesi, gereksiz konuşmalarla laubali davranışlardan kaçınılması gereken mekânlardır.

İnananların ibadet etmeleri için yapılan ilk mabed Ka'be-i Muazzama'dır. Kur'an-ı Kerim'in Al-i İmran Suresi'nin: "Şüphesiz bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk ev (mabed) Mekke'deki (Ka'be)'dir." mealindeki 96. ayetinde bu husus dikkatimize getirilmektedir.

İnanan insanların Allah'a ibadet etmeleri için kurulan bu ev, Bakara Suresi'nin 125. ayetinde beyan buyurulduğu üzere Allah'ın evidir. Onun için Ka'be-i Muazzama'ya İslamî literatürde "Beytullah" denilir. Tabii, Allah'ın yeryüzündeki evi sadece Ka'be değil, O'nunla birlikte: "Benim yeryüzündeki evlerim mescidlerdir..." mealindeki hadis-i kudsîde belirtildiği üzere dünyanın her yerinde yapılan cami ve mescidlerin tamamı Allah'ın evleridir.

Müslümanlara düşen de Allah'ın evlerini boş bırakmayıp sık sık gidip ibadet ve tâ'atta bulunmaktır. Bu mübarek mekânlarla gönül bağı güçlendirip bakım ve onarımları, temizlik, tefriş, tezyin ve tenvirleri (aydınlatılmaları) ile yakından ilgilenmektir. Camilere gidip estirdiği manevî havayı birlikte teneffüs etme cihetine gitmektir. Allah'ın evine girip beş vakit namazı cemaatle kılarak huzûr-u Hak'da bulunmanın ve manen miraç etmenin gayreti içinde olmaktır.

Çocuklarını sık sık sinemaya, tiyatroya, müzeye ve benzeri mekânlara götürün anne babalar, onları cami ve mescidlere götürüp Allah'ın evlerini tanıtmayı ve genç yaşta ibadet etmeyi alışkanlık hâline getirmeyi ihmal etmemelidirler. Özellikle Cuma, bayram ve teravih namazlarında bu hususa daha çok dikkat etmelidirler.

Yeryüzünün en kıymetli mekânlarının yanında ve yakınında olup, onlardan gâfil olmak, bu mübarek mekânların müdâvim ve muhâfızları olup, Yaradan'a yaklaştıracak duyarlı ve dirayetli davranışlarda bulunmamak kadar basiretsizlik olamaz.

Müslüman yaşadığı yer ve yöredeki camilerle mescidleri ihmal etmemeli, imkânlarının elverdiği nispette gidip gelmeye ve ihtiyaçları ile ilgilenmeye çalışmalıdır. Kendi evine gösterdiği ilgi ve ihtimamı, Allah'ın evinden esirgememelidir. Allah'ın evlerini ilgi ile ihyâ ve ibadetle i'mâr etmenin, ifâsı icâp eden İslamî bir vecibe olduğunu bilmeli ve gereğinin gerçekleştirilmesi cihetine gitmelidir.

Geriye dönüp geçmişimize baktığımızda ve İslam şehirlerinin kuruluş şeklini incelediğimizde, mescidlerle mektep ve medreselerin esas alındığını, yerleşim yerlerinin onların etrafında geliştiğini ve şehirler genişledikçe ihtiyaca göre diğer yerlerinde de benzeri binaların yapıldığını görürüz. Tarihi şehirlerimizin merkezinde bulunup medeniyetimizin mihveri niteliğinde olan bu eserler, milletimizin medâr-ı iftihârı olan mabedlerimiz ve ilim-irfan müesseselerimizdir. Onlara karşı ilgisiz kalıp, boynu bükük bırakmamız aslâ düşünülemez. Allah'a ibadet edilen, itikâfa girilen, ilim-irfan öğrenilen, va'z-ü nasihat edilen, irşad toplantıları tertiplenen, zikir ve fikir halkaları düzenlenen, din ve devlet konuları görüşülen bu mübarek mekânların günümüzde sadece beş vakit namazı cemaatle eda etmeye münhasır hâle getirilmesi, geçmişte sahne oldukları sayısız hizmet hareketlerinden hâlf hâle getirilmesi, geniş ve kapsamlı kapasitelerinin daraltılması ve mazideki muhteşem misyonlarından mahrum edilmesi demek olur. Kaldı ki, beş vakit namazı bile camide cemaatle kılanların sayısı son derece sınırlı hale geldi. Öyle ki, camiler haftada bir defa kılınan Cuma namazları ve yılda iki defa kılınan bayram namazları ile Ramazan ayında 29 veya 30 defa kılınan teravih namazlarında doluyor. Sair zamanlarda birer ikişer saf ancak oluyor. Dolayısıyla "Cami çok, cemaat yok" diyenlerin doğru söylediklerini düşünüyorsunuz. Bu durum Türkiye'ye has bir hâl olmayıp, Mekke-i Mükerrere'deki Mescid-i Harâm ile Medine-i Münevvere'de Mescid-i Nebevî'nin dışındaki cami ve mescidlerin tamamında aynıdır.

Cami ve mescidlerin böyle boş kalıp, işlevini ifa edemez hâle gelmesi nahoş ve hazin bir tablodur. Bu tabloyu düzelterip, camileri cemaatle doldurarak onları üzgün ve boynu bükük konularından kurtarmak günümüz Müslümanlarının öncelik arz eden görevlerindedir.

İlim ve İbadet Yerleri Olarak Camiler

YOYAV kursları 1 Ekim 2009 Perşembe günü kapılarını kursiyerlerine açtı. 41. dönem YOYAV kurslarının başladığı bugün, büyük bir tevafuk eseri 23 yıldır Diyanet İşleri Başkanlığı'nın öncülüğünde kutlanan Camiler Haftası da başladı. Bu vesileyle 1 Ekim 2009 Perşembe günü YOYAV Kültür Merkezi'nde ma'nalı ve muhteşem bir toplantı yapıldı.

Çok sayıda davetlinin katıldığı toplantıda konuşan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş "İlim ve İbadet Yerleri Olarak Camiler" konusunda kıymetli bilgiler verdi. YOYAV'ın yıllardır yürütegeldiği bilgi ve beceri kurslarının 41. dönemini başlatmanın ve Camiler Haftası'nın açılışını yapmanın haz ve huzuru içinde konuklarına takdir ve teşekkürlerini ileten Dr. Ateş şunları söyledi:

"Mektedir ve mabedlerin, maddi ve manevi kalkınmamızda etken olan unsurların başında geldiğini bilen basiretli ve bilinçli kardeşlerim, ilim, ibadet ve istikamette daim olmalarını diletiğim kıymetli konuklarımız, basımımızın değerli temsilcileri!

20 yıldır yürütegeldiğimiz bilgi ve beceri kurslarımızın yeni ders yılında kapılarını kursiyerlerimize açması ve yurt dışında çeşitli etkinliklere sahne olan 23. Camiler Haftası'nın başlaması

vesilesiyle düzenlediğimiz bu toplantıya teşrif ederek gayretimizi kamçılaman ve gücümüze güç katan güzide heyetinizi gönülden ve samimi duygularımızla selamlıyor, şerefli varlığınızla toplantımızı taçlandırmanızdan dolayı takdir ve teşekkürlerimizi arz ederek hoşgeldiniz diyorum.

İlim, ibadet ve iyiliği ilke edinen insanlardan olmamız dileğiyle sözlerime başlarken, hayat boyu her gün yeni ve yararlı bilgiler edinerek Yaradan'a yar olma yolunda yan yana, gönül gönüle, birlik ve beraberlik içinde hızlı adımlarla ilerleyip dünya ve ahiret saadetine ermeyi niyaz ediyorum.

Kıymetli kardeşlerim!

İnsanlara ilahî ihsânların ilki olan ilim, İslâmın emri ve ilerlemenin ilkesidir. Allah'a ibadet de yaratılmamızın yegâne sebebidir. İlim ve ibadetin yapılacağı yerlerin başında gelen camiler ise, Allah'a bağlılık bilinciyle insanları bir safta birleştiren, her türlü meslekî, sosyal, kültürel statü farklarını ve imtiyazlarını bir kenara bırakarak onları kenetleyen ve âdetâ bir vücut hâline getiren önemli işlevlere sahip olan müstesnâ mekânlardır.

Bu mekânlar ilk dönemlerden itibaren, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in fiili örnekliliği ve sözlü

irşatlarıyla başlayan bir eğitim sürecini zamanımıza kadar devam ettirmişlerdir. Bu yönüyle onlar aslında görünmeyen üniversiteler gibidirler. Yalnız bir takım bilgilerin edinildiği yerler olarak kalmamışlardır camiler. İnsanlar orada farkında olmadan pek çok davranış kazanmışlar ve belli bir bilince ulaşmışlardır.

Cami, medeniyetin çıkış noktasıdır. Araştırmacıların görüş birliği halinde belirttiklerine göre cami, ilk İslâm toplumunun oluşumunda merkezî bir rol oynamıştır. Bu amaçla Hz. Peygamber, hicretten sonra Medine'ye varır varmaz, hemen bir mescit (Mescid-i Nebevî) inşa ettirmiş, İslâmî kurumları oluşturmaya camiden başlamış ve ilk kurulan İslâmî müessese, cami olmuştur. O, ashabıyla istişare toplantılarını burada yapmış ve birçok hayırlı faaliyetin temeli camide atılmıştır. Böylece camiler, erken dönemlerden itibaren Müslümanların hayatında önemli bir yer tutmayı sürdürmüş ve İslam Medeniyetinin kuruluş gelişmesinde merkezî bir role sahip olmuştur.

Hz. Peygamberin örnekliliği bağlamında bakıldığı zaman camilerin, ibadet yeri olmanın ötesinde bir medeniyet merkezi olma işlevine sahip olduğu hemen farkedilir. İçinde eğitim faaliyetlerinin yapıldığı, toplumu ilgilendiren bazı konuların görüldüğü, evi barkı olmayanların barındığı ve daha birçok hayırlı faaliyetin yapıldığı bir mekân olarak cami, herhangi bir yerleşim biriminde hep merkezî bir konumda olmuştur. Hatta camiler, yerleşim merkezlerinin oluşumunda belirleyici olmuştur. Yeni kurulacak olan yerleşim merkezlerinde önce cami yeri belirlenmiş, sonra şehrin diğer kısımları onun çevresine kurulmuştur. Böylece camiler, Müslümanların problemlerinin çözüme kavuşturulduğu, birlik ve beraberliklerinin pekiştirildiği, sosyal dayanışmanın temellerinin atıldığı, ibadet etmenin yanında eğitim vb. diğer faaliyetlerin sürdürüldüğü çok yönlü işlev gören müesseseler olarak hizmet vermişlerdir.

Malum olduğu üzere cami-mescid, İslâm müesseselerinin ilki ve en devamlısıdır. Çünkü caminin ortaya çıkması, İslâm'ın kabulünün cemaat düzeyine ulaşması ve ibadetler içinde pek mutena bir yere sahip bulunan namazın cemaatle burada ifa edilmesi; bir yerde varlığını koruması ise, orada bizzat Müslümanların mevcudiyetiyle

Dr. İbrahim Ateş

tiyle alâkalıdır. Bundan dolayı da Müslümanların bulunduğu her yerde mutlaka camiler var olmuşlardır. Aslında ilk defa gittiğimiz gördüğümüz, hakkında önceden bir bilgimizin de bulunmadığı bir beldeye, Müslümanların yaşayıp yaşamadıklarının yegâne göstergesi, orda bir cami ile karşılaşmamamızdır, denilse yanlış olmayacaktır. Sözkonusu olan Müslüman Türklerin geçmişte yurt edindikleri veya hâlâ yaşadıkları bir yerleşim birimi ise, göğe uzanan

minareleriyle camilerin, buranın en dikkat çekici yapılarını oluşturacağı şüphesizdir.

İslâm müesseselerinin en eskisi ve en devamlı olan camilerin birinci fonksiyonları, namazın cemaatle ifa edildiği mekânları oluşturmalarıdır. Bununla birlikte akıp giden zaman içerisinde camilerimize, coğrafyanın ve ihtiyaçların farklılaşmasıyla paralel olarak değişik işlevler yüklenmiştir. Müslümanlar için bu alanda uyulması gereken ilk ve en esaslı örnek, Medîne-i Münevver'e'deki Mescid-i Nebevî ve onun bizzat Hz. Peygamber döneminde üstlenmiş olduğu fonksiyonlardır. Yani dine uymayan fiiller olmadıkları takdirde camiler, İslâm toplumlarının bütün ihtiyaçları için kullanılabilmişlerdir/kullanılabilirler. Fakat hiç şüphesiz İslâm mabetlerine namazın haricinde en yakışanı, birer eğitim-öğretim müessesesi olarak kullanılmalarıdır. Bu durum ilk vahiyde "okumanın" emredilmesi ve Mescid'ine giren Hz. Peygamber'in, gruplar halinde bulunan sahabesinden ilimle uğraşanlara yaklaşarak; "Ben muallim olarak gönderildim" buyurmasına da uygun düşmektedir. Gerçekten de camilerimiz, on beş asırlık İslâm tarihinde, en büyük yerleşim merkezindekinden en küçük köydekine kadar, birer okul olarak kullanılabilmişlerdir.

Hz. Peygamber'in Medine'de planlaması ve inşaatına doğrudan katılmış olduğu Mescid-i Nebevî, bütün sadeliği içerisinde üç ana bölümden oluşmakta idi. Bunlar esas olarak namazın kılındığı bölüm, Hz. Peygamber'in muhterem eşlerinin ikamet ettikleri odalar ve evsiz barksız sahabenin barındığı, Suffe diye isimlendirilen kısımdı. Hz. Peygamber Mescid'inde, İslâm toplumunun ilk muallimi/öğretmeni sıfatıyla, gerek namazlardan önce ve gerekse namazlardan sonra Müslümanlara söylemesi gerekenleri söyler, sorduklarına cevaplar verirdi. Böylece onları bil-

medikleri konularda aydınlatırdı. Bununla birlikte Hz. Peygamber'in Mescid'yle eğitim-öğretim kurumu olarak mektep arasındaki ilişkiden söz edilmesi gerektiğinde, öncelikle hatırlanması gereken Suffe ve burada barınan Müslümanlar (Ashâbu's-Suffe)'dir.

Sayıları zaman içerisinde 70 ile 400 arasında değişebilen Müslüman'ın barındığı Suffe, İslâm tarihinin ilk okuludur. Buradaki Müslümanlar Ubâde b. Sâmit gibi bazı öğretmenlerden yazma-okuma dersleri alabildikleri gibi, diğer kardeşlerine nazaran daha uzun süre Hz. Peygamber'le birlikte olabiliyorlar, dolayısıyla İslâm'ı öğreniyorlar ve gerektiğinde de aralarından seçilenler, dinlerini anlatmak üzere muhtelif yerlere tebliği veya öğretmen olarak gönderilebiliyorlardı. Böylece İslâm tarihinin hemen başında mescid, diğer fonksiyonları yanında, bir eğitim-öğretim yeri olarak kullanılabilir, bizzat mektep fonksiyonuna da sahip Suffe ile de aynı çatı altında yer alması söz konusu olabiliyordu.

Müslümanların İslâm'ı, Hz. Peygamber'in önderliği ve kılavuzluğunda yaşamaları esas ise, ilerleyen zaman içerisinde İslâm dünyasının değişik merkez veya taşralarındaki camilerde de eğitim-öğretimin yapılmış olmasını, en azından prensip olarak doğal karşılamak gerekecektir. Gerçekten de durum bu teoriye uygun bir gelişme göstermiştir. Küçük mescitlerde Kur'an'ın okunması yanında, düzenli olmasa da vaazlar ve her cuma ile bayramlarda hutbelerle cemaat, dinî konularda bilgilendirilmiştir. Büyük mescitler/camiler içinden ise gerçek bir örgün eğitim kurumu hüviyetine hakkıyla sahip olabilen çok sayıda örnek çıkmıştır. Zaman içerisinde öğrenim yeri olarak medreseler kurulduğundaysa, camiler ya hemen bitişikte yahut da bizzat medresenin tamamlayıcı bir parçası olarak onun içerisinde bulunmaya devam etmiştir.

İslâm dünyasının değişik bölgelerindeki camiler içerisinde, eğitim-öğretim faaliyetleri dolayısıyla bilhassa hatırlanması gerekenler arasında Şam, Bağdat, Kahire, Tunus, Tlemsen, Kurtuba, Buhara, Semerkant, İsfahan ve İstanbul gibi merkezlerdeki en başta gelirler. Buraların belli başlı camilerindeki ilim halkalarında dönemlerinin önde gelen âlimleri dersler vermiş, çok sayıda ve zaman zaman farklı yaşlarda, değişik sosyal

Gelişen ve değişen şartlarda camilerimizi, müslümanlar için en faydalı mekânlar hâline getirmeye çalışmak yalnızca Diyanet İşleri Başkanlığı'nın değil, bütün inananların görevidir.

statülerdeki ilim talipleri öğrenim görmüş, kendilerini geliştirmişlerdir. Nitekim İslâm âleminin büyüklüklerinde ittifak ettiği başta İmam-ı Âzam Ebû Hanife,

İmam-ı Şâfiî, İmam-ı Mâlik, Hasan-ı Basrî... vb. pek çok din âliminin öğrenim hayatlarında camiler mühim yer tuttuğu gibi, bizzat onların da camilerde dersler vermeye devam ettikleri bilinmektedir. Bu vesileyle unutulmaması gereken bir husus da cami derslerinde yalnızca dinî eğitim-öğretimin söz konusu olmadığıdır. Bu alandaki gelenek Hz. Peygamber'e kadar gitmekteydi ve İslâm âleminin farklı devirlerinde birçok cami, dinî ilimlerin dışındaki muhtelif alanlarda da öğrenim görülen yerler olmuşlardı.

Camilerimizin eğitim-öğretimle ilgileri söz konusu edildiğinde hatırlanması gereken bir konu da buralardaki kitaplar ve kütüphanelerdir. İslâm tarihinde hayatın muhtelif alanlarını hedef alan vakıflar kurulduğunu, çeşitli yardımlaşma kurum ve kuruluşları oluşturulduğunu bilmekteyiz. Halbuki ilim adamları günümüzde de olduğu gibi, çoğu defa yetersiz maddî imkânlarla hayatlarını sürdürdüklerinden, bu gibi kuruluşlara paralarıyla katkıda bulunamamaktaydılar. Bununla birlikte onlar da yazdıkları eserlerin birer nüshasını, sadaka-i câriye olmak üzere, uygun gördükleri bir camiye bırakabiliyorlardı. Gerek bu şekilde ve gerekse satın almalar suretiyle birçok camide oldukça zengin kütüphaneler oluşmuştu. Bu şekilde toplanan kitaplar, caminin uygun bir yerinde korunur ve arzulayanların mütalâalarına sunulurdu. Bazı defa daha da ileri gidilerek cami kütüphaneleri için müstakil birimler de oluşturulurdu. Bu yolda örnek vermek gerekirse Merv'deki Azîziye ve Kemâliye isminde iki vakıf cami kütüphanesinin kurulmuş olduğunu ve bunlardan birinde, o dönem şartlarında pek büyük bir yekûn oluşturan 12 bin cilt kitap bulunduğunu ifade edebiliriz.

İslâm âleminde bazı camilerin öğretim mekânı olarak üstlendikleri işlev, ibadet mahalli olmaktan daha önde gelmiştir. Tabiatıyla bu vadede öncelikle hatırlanacak camilerin başında Kahire'deki Ezher Camii gelir. Mısır'ın Fatimiler tarafından alınışından bir sene sonra 22 Haziran 972'de cami olarak açılışı yapılan Ezher, oldukça kısa bir süre bu fonksiyonunu yerine getirmesini müteakip Fatimî halifesi Aziz (976-996) tara-

findan, vezir Yakub b. Kilis'in teklif ve teşvikiyle bir öğretim kurumuna çevrilmiştir. İlerleyen zaman içerisinde Fatimî halifelerinin yakın ilgisine mazhar olan Ezher,

bu sırada zengin vakıflarla desteklenmiştir. Eyyubiler döneminde bir süre önemini yitiren Câmîu'l-Ezher, Memlûkler iktidarı ele aldıklarında tekrar eski gücüne kavuşmuştur. Bu olumlu gelişmede, Doğu İslâm dünyası Moğol istilâsıyla büyük çapta tahribata maruz kalır, Batı'da Endülüs'teki İslâm medeniyeti de kendi şartları içerisinde gerilerken; Ezher'in merkezî vaziyeti yanında, Mısır'ın iktisadî ve kültürel durumu, ayrıca da yabancı istilâlarından korunmuş olmasının rolü bulunmaktadır. Neticede bu gelişmeler eğitim-öğretim alanında dikkatlerin Ezher'e odaklaşması sonucunu doğurmuş, hakkını vermek gerekirse, Ezher de üzerine düşen görevi yerine getirmiştir. Osmanlılar dönemi de onun başarılı hizmet devrelerinden birini oluşturmuştur.

Camiler, Türk-İslâm tarihi genelinde olduğu kadar, Karahanlılar ve Gaznelilerden başlayarak Büyük Selçuklular, Türkiye Selçukluları ve Osmanlılar ekseninde devam eden süreçte de; en küçüğünden en büyüğüne, mezradaki, obadaki, köy veya mahalledeki mescitlerden büyük şehirlerin merkezlerindeki cuma camilerine, Ulu camilere, Selâtin camilerine kadar hangi hacim ve statüde olurlarsa olsunlar, mutlak eğitim-öğretim mekânı olmak fonksiyonunu da üstlenmeye devam etmişlerdir. Osmanlılar döneminde ibtidâî denilen ilköğretim kurumları, çoğu defa camilere bitişik veya onun müştemilâtı arasında yer aldıkları gibi, daha ileri düzeyde eğitim-öğretim veren medreseler ise; bazen bir külliyeinin eşit şartlarda bir üyesi olarak cami ile birlikte, bazen de içinde bir küçük mescidi içeren yapılar bütünü olarak var olmuşlardır. Yani Osmanlı ülkesinde okul/mekteple cami/mescid hiçbir zaman birbirinden uzak düşmemiştir. Tabiatıyla Osmanlı camilerinde dersîâm hoca efendilerin başta medrese öğrencileri olmakla birlikte, arzu eden herkese açık olan ders halkalarıyla, bir biçimde örgün eğitim içerisinde yer almış oldukları şüphesizdir. Bunlar yanında Osmanlı ülkesinin camilerinde, özellikle de

**Camisi çok cemaati yok bir toplum değil,
camileri cemaatleriyle dolan ve
en büyük huzuru camilerde bulan
bilinçli ve basîretli bir toplum olmalıyız.**

büyük camilerde başta cuma ve bayram günleri olmak üzere, diğer mübarek gün ve gecelerde, üç aylarda ve vâkıfın uygun gördüğü diğer zamanlarda yoğun bir vaaz ve

irşat faaliyetinin sürdürüldüğünü ifade etmemiz yerinde olacaktır. Bir an için gözlerinizi kapatın ve zaman tüneline biraz ilerleyerek geçmişin bir Ramazan ikindisinde Ayasofya, Sultan Ahmed, Bayezid veya Süleymaniye camilerinden birinde olduğunuzu düşünün. İsterseniz Bursa'ya kadar gidin, Ulu Cami'nin ruhaniyetine dalın. Hiç şüphesiz karşınıza üç beş mukabele halkasıyla çevresinde okunan Kur'an-ı Kerim'i huşu ile takip edenler ve yine bir o kadar da, birer sütun kenarında dinleyenlerine hitap eden vaizler çıkacaklardır. Az okuyan, yazılı kültür kaynaklarından ziyade sözlü kaynaklara yönelme eğiliminde bulunan insanımız için bunların ne kadar önemli olduğunu izaha bilmem hâcet var mıdır? Gelişen ve değişen şartlarda camilerimizi, müslümanlar için en faydalı mekânlar hâline getirmeye çalışmak yalnızca Diyanet İşleri Başkanlığı'nın değil, bütün inananların görevidir.

Camilerimiz, millî mefâhirimizden olan ilim, irfan ve ibadet mekânlarıdır. Onların yapımı ve bakımıyla koruma ve kollama konusunda hepimiz görevliyiz. Milletçe mesuliyetimizi müdrük olup, mükellefiyetimizin ifası cihetine gitmenin gayreti içinde olmalıyız.

Bu inanç ve anlayışla camilerimize sahip çıkmalı ve cemaatsiz cami bırakmamalıyız. Camisi çok cemaati yok bir toplum değil, camileri cemaatleriyle dolan ve en büyük huzuru camilerde bulan bilinçli ve basîretli bir toplum olmalıyız."

Toplantıya katılanlardan bir grup.

Camilerimiz Can Evlerimiz

Kültür ve medeniyetimizde cami ve mescidlerin müstesna ve mutena bir yeri vardır. Öyle ki, cami ve mescidi olmayan köy ve kentimiz yoktur. Allah'a şükürler olsun ülkemiz, İslam ülkeleri arasında en çok cami ve mescidin bulunduğu örnek bir ülkedir. Milletimiz, Allah'ın yeryüzündeki evleri olan cami ve mescidleri inşa, imar ve ihya etmeyi İslamî bir vecibe kabul etmiş ve bu vecibenin ifâsı cihetine gitmiştir.

Münferid olarak cami ve mescid yaptırnanlar olduğu gibi birkaç kişi biraraya gelerek ya da cami yaptırmayı hedefleyen vakıf ve dernekleri kurarak halkın katılımıyla büyük-küçük birçok cami ve mescidler yapmışlardır. Yaşadıkları yer ve yörelerdeki cami ve mescidleri yapmak ve yaşatmakla da yetinmemişler, gelecekte belirecek ihtiyaç ve giderlerini karşılamak için vakıflar kurmuşlar ve çok sayıda varlıklarını bu amaçla vakfetmişlerdir. Tarih buna tanık, belgeler bu gerçeği dilegetirmektedir.

Atalarımızın egemen oldukları yerleşim

yerlerinin başlangıç ve gelişim süreçleri incelendiğinde, tamamının temelinde cami, cemaat ve cemiyet ruhunun olduğu ve cami eksenli etrafında oluşup geliştiği, yerleşim alanı geliştikçe cami adedinin de arttığı görülür. Elde ettikleri zaferlerde ele geçirdikleri yerlerde cami inşasına öncelik verdikleri anlaşılır. Dolayısıyla müslüman Türk milletinin yerleşip yaşadığı yerlerde göze çarpan yapılar arasında camiler önde gelir.

22.09.2010 tarihli bir gazetede (Milli Gazete) yayımlanan istatistikî bilgiye göre Türkiye'de toplam 80 bin 636 cami bulunurken, 900 kişiye bir cami düşüyor. Türkiye'de illerin nüfus ve coğrafi konumuna göre cami sayıları değişiyor.

Nüfus ortalamasına bakıldığında Türkiye'nin en büyük şehri olan 12 milyon 915 bin 158 nüfuslu İstanbul, 3 bin 32 cami ile başı çekiyor. 83 bin 61 nüfuslu Tunceli ise 116 cami ile son sırada yer alıyor. 1 milyon 992 bin 675 nüfuslu Konya'da 2 bin 960, 4 milyon 650 bin 802 nüfuslu Ankara'da 2 bin 731 cami bulunurken, 1 milyon

250 bin 76 nüfuslu Samsun ise 2 bin 597 cami ile Türkiye’de dördüncü sırada yer alıyor. 2 bin 514 ile Kastamonu, 2 bin 23 ile Antalya, bin 955 ile Ordu, Türkiye sıralamasında cami sayısı ile ön plana çıkan iller arasında bulunuyor. Tunceli’nin ardından 202 bin 532 nüfuslu Yalova 144, 122 bin 104 nüfuslu Kilis 194, 183 bin 486 nüfuslu Iğdır 223 cami ile en az cami bulunan iller arasında yer alıyor.

Evet, Türkiye’de 80 bin cami var ve her 900 kişiye bir cami düşüyor ama bu kişilerin kaçını camiyeye gidiyor? Ya da kaç kişi beş vakit namazda camiyeye ve cemaate devam ediyor? Cami yaptırmada ve sayısını arttırmada ileri durumdayız ama camiyeye gitmede ve cemaate devam etmede öyle miyiz? Bu soruya rahatlıkla evet diyemeyiz. Zira Cuma ve bayram namazları ile teravih namazlarının dışındaki diğer vakit namazlarında hemen hemen camilerin tamamında 2-3 safdan fazla cemaat görememekteyiz. Dolayısıyla “Cami çok, cemaat yok” diyenlere haksızın diyememekteyiz.

Cami ve cemaatin cemiyet hayatındaki yeri ile cami ve mescitlerin yapım, bakım ve yaşatılmasına dair yükümlülükleri ve cami adabına riayetinin önemini anlatıp cemaati bilgilendirmek gayesiyle 1986 yılında ihdas edilip 26 yıldır 1-7 Ekim tarihleri arasında düzenlenen Camiler Haftası etkinlikleri çerçevesinde 6 Ekim 2012 Cumartesi günü YOYAV Kültür Merkezi’nde gerçekleştirilen “Camilerimiz Can Evlerimiz” konulu toplantıda, camilerin inşa, imar ve ihyasıyla kültür ve medeniyetimizdeki yer ve misyonları dile getirildi.

Toplantıda konuşan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, yaptığı kapsamlı konuşmasında şunları söyledi:

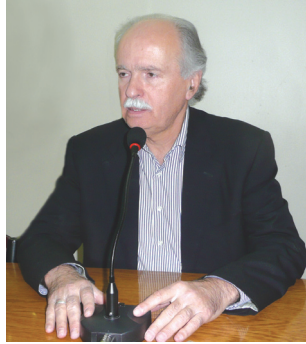
“Allah’ın evlerini inşa, imar ve ihya etmeye özen göstermenin önemini idrak eden kıymetli konuklarımız, camileri, cemaatle doldurup can evleri hâline getirmenin gayreti içinde olduğuna inandığım duyarlı ve dirayetli dostlarımız, Allah’ın evlerini kendi evlerinden önde tutup göz-

**Camiler,
Allah Teâlâ’nın
yeryüzündeki evleridir.
Cami cemaatleri de,
Allah’ın evlerinde
O’nun misafirleri olup,
ikram-ı ilahîye eren
mutlu insanlardır.**

leri gibi koruyup kollamayı, yakmaya, yıkmaya, satmaya ve başka amaçlarla kullanmaya yeltenenlere karşı çıkıp muhafaza ve müdafaa etmeyi görev bilen bilinçli ve basiretli kardeşlerim, basınıımızın güzide temsilcileri!

Minareleri, minberleri ve mihraplarıyla müslümanlığın simgesi, millet ve memleke-

timizin medâr-ı iftihar, medeniyetimizin mihranı ve mihrakı olan cami ve mescidlerimizin dinimizdeki değerini, dünyamızdaki yerini, gönülümüzdeki görkemini ve gözümüzdeki güzelliğini dile getirip dinî hayatımızın dizaynındaki rolüne dikkat çekmek için düzenlediğimiz “Camilerimiz Can Evlerimiz” konulu bu manalı ve muhtevalı toplantıya teşrif ederek ibadethânelerimizin inşa, imar ve idamesiyle ilgili düşüncelerimizi paylaşmamıza vesile olan güzide heyetinizi gönülden ve samimî duygularımızla selamlıyor, cümlemize cennet ve Cemalullah ile şefaati Resulullah’ı diliyorum.

Dr. İbrahim Ateş

Cami ve cemaate müdavim, koruma ve kollamasına müzahir olup, bakım ve onarımına duyarlı davranmamız temennisiyle sözlerime başlarken, yeryüzünün en kıymetli mekânları olan cami ve mescidlere giren, rıza-i Rahman’a eren ve Cemalullah’ı gören bahtiyar insanlardan olmamızı niyaz ediyorum.

Geçen yıllarda gerçekleştirdiğimiz kültürel etkinliklerimizi izleyen kardeşlerimizin hatırlayacakları üzere 4 Ekim 2008 tarihinde tertiplediğimiz toplantıda “Cami ve Cemaatin Kültür ve Medeniyetimizdeki Yeri” (Ekim 2009 YOYAV Dergisi’nde yayınlandı) konusunu, 1 Ekim 2009 tarihinde düzenlediğimiz toplantımızda da “İlim ve İbadet Yerleri Olarak Camiler” konusunu ele alıp düşüncelerimizi davetimize icabet eden dostlarımızla paylaşmıştık. Bugünkü birlikteliğimizde ise “Camilerimiz Can Evlerimiz” konulu programımızla huzurunuzdayız.

Camilerde cemaat hâlinde Hakk’ın huzuruna varmanın haz ve huzurunu yaşayıp, hayat boyu huzur havasını teneffüs etmemiz için, camilerin dinimizdeki değeri ile Allah katındaki kıymetini bilmemiz gerekir. Bu bilgiye sahip

olmayanlar, camilere sahip çıkamazlar ve oralara gidip gelmede istekli olmazlar. Ancak ölünce cenazesi camiye gelenler gibi camiden ve cemaatten uzak kalırlar. Dolayısıyla bu bilgi, her müslüman için hayatî ehemmiyet arz eden önemli bir bilgidir.

Her müslüman çok iyi bilmelidir ki, camiler, Allah Teâlâ'nın yeryüzündeki evleridir. Cami cemaatleri de, Allah'ın evlerinde O'nun misafirleri olup, ikram-ı ilahîye eren mutlu insanlardır.

Bir kudsî hadiste şöyle buyurulmuştur: “Şüphesiz benim yeryüzündeki evlerim mescidlerdir. Oralarda benim ziyaretçilerim de onları (ibadetle) imar edenlerdir. Ne mutlu o kula ki, evinde temizlenir sonra gelir Beni evimde ziyaret eder. Ziyaret edilenin de ziyaretçisine ikram etmesi gerekir.”

Resulullah (s.a.v.)'e en kıymetli yer neresidir? denildiğinde “Bilmiyorum, Rabbim bildirirse söylerim” demiştir. Bunu Cebrail Aleyhisselam'a sormuş, O'ndan da aynı cevabı almıştır. O da Allah Teâlâ'ya sormuş: “Mescidlerdir” cevabını almıştır.

Sohbetimizin başında, cümlemize cennet ve Cemalullah niyazında bulunmuştum. Yeri gelmişken hemen arz ve ifade etmek isterim ki, dileyen dirayetli ve duyarlı insanların cennet ve Cemalullah'a nail olmaları zor değildir. Allah'ın evine giden cennete gider, ibadullahın yüzlerine sevgi ve şefkatle bakan da Cemalullah'a erer. Bu hususta mana büyüklerinden olan İbrahim bin Şeyban şöyle demiştir: “Allah Teâlâ müslümanlara ahirette vereceklerine karşılık olmak üzere dünyada iki şey ihsan etmiştir. Bunlardan birincisi cennete bedel olması için camilerde bulunmak, ikincisi de Allah Teâlâ'nın didarına karşılık müminlerin yüzlerine muhabbetle bakmaktır.”

Allah'ın evinde ağırılanmanın değer ve itibarını bilen müslüman beş vakit namazı camide cemaatle kılmanın yanında, boş vakitlerini yan gelip yatarak ya da köy odalarında ve kahvehanelerde dedikodu yaparak geçirmeyip cami ve mescidlerde oturup Kur'an okuyarak, salâvat-ı şerife getirerek, zikir, fikir ve şükür hâlinde olup, tevbe ve istiğfar ederek ibadet ve taatla değerlendirmenin gayreti içinde olur. Böylece kafasını karıştıracak ve kalbini karartacak duyuğu, düşün-

**Allah'ın evine giden cennete gider,
ibadullahın yüzlerine sevgi ve
şefkatle bakan da Cemalullah'a erer.**

ce ve davranışlardan uzaklaşıp Yaradan'a yaklaştıracak dirayetli davranışlarda bulunarak, Allah katındaki değer ve derecesini yüceltme

yoluna girmiş olur. Dolayısıyla kendini kötülüklerden, Allah'ın evini de kötü niyetli kişilerin art düşünceli girişimleriyle tecavüz-kâr tavırlarından ve saldırgan yaklaşımlarından korumuş olur.

Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez'in Diyarbakır ziyaretinde din görevlilerine yaptığı konuşmada ifade ettiği gibi: “Camiler devlet dairesi değildir, Allah'ın evidir. Camilerde Allah'ın bize öğrettiği temel ilke ve prensipler geçerlidir. Camiler bütün farklılıkları birleştiren, bütünleştiren mekânlardır. Hangi dilden, hangi renkten, hangi ırktan olursa olsun statüsü, makamı, mevki ne olursa olsun herkes camiye girince eşitlenir. Bir tek cemaatimiz bile camide İslam'ın mesajını anlayamıyorsa görevimizi eksik yapıyoruz demektir. Her dil muhteremdir. Asıl olan mana ve mazmundur. Asıl olan sizin onlara ulaştıracağınız İslam'ın mesajının anlaşılmasıdır. Bizim vazifemizde herhangi bir ayırım yapmak yoktur. Bu ülkede İslam söz konusu olduğunda bütün dillerin üstünde ortak bir dilimiz vardır. Mühim olan hangi lafzı kullandığımız değil, hangi mazmunu, hangi manayı kullandığımızdır. Dillerimiz ve lehçelerimiz farklı olsa da bizim anlam ve kavramlar dünyamız aynıdır.”

Mescid kelimesi, Kur'an-ı Kerim'de 28 yerde geçiyor. Mescid, secde edilen yer manasında bir kelimedir. Osmanlılar, mescid kelimesi yerine cami kelimesini kullanmışlardır. Dilimize de bu cami kelimesi yerleşmiştir. Cami kelimesi toplayan, buluşturan ve birleştiren manasına gelir.

Camiler, dünyanın en üstün ilim, edeb, fazilet ve kişinin kendini tanıma bilgisinin verildiği; aynı zamanda da gösterildiği yerlerdir. Osmanlılar en şanlı zamanlarında yalnız cami kültürüyle yetişmişti. O zamanlar camiler hem ibadet mahalli, hem de muhit ve memleket meselelerinin görüşüldüğü yerlerdi. Hükümetin tebliğleri camilerde özellikle sabah ve yatsı namazlarından sonra halka duyurulurdu.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in Kur'an-ı Kerim'den başka bir tezi ve camiden başka bir okulu yoktu. Bu okulda; insan faziletlerinin tamamını bünyesinde toplayan emsalsiz bir top-

luluk, bu kültür, bu ruhî temizlik Kur'ân-ı Kerîm sayesinde meydana gelmiştir.

Bugün bizlerin de böyle bir üniversiteye şiddetle ihtiyacımız vardır. Rahmetin indiği, nurun parladığı bir kürsiye ihtiyacımız vardır. Kalblerimizin Kur'ân-ı Kerîm'e bağlanmasına ihtiyacımız vardır. Kur'ân'ı sahabelerin anladığı gibi anlamaya ihtiyacımız vardır.

Esefle ifade edelim ki, bugün camisi kullanılmayıp tuvaleti kullanılan camiler vardır. Eğer tuvalet ihtiyacı kadar camilerin de ihtiyaç halinde olduğu şuuru uyanmazsa, camiler kapatılıp tuvaletler çalışacak, bunun için de hiçbir zaman yüzümüz gülmeyecektir.

Cami yaptırınlar, camilerin etrafına cemaat yetiştirecek külliye yapılmayı ihmal etmemelidirler. O zaman camiler fonksiyonlarını icra edebilir.

İstanbul Ataşehir'de bu evsafa inşa edilen Mimar Sinan Camii bu yıl 20 Temmuz 2012 (Ramazan'ın 1.) günü Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla ibadete açıldı.

Avrupa yakasında Süleymaniye, Şehzadebaşı, Sultanahmet ve Fatih camileri bulunduğunu hatırlatan Erdoğan, "Fakat bu yakada böyle bir cuma camisi, bir selâtin camii (sultanların yaptırdığı camii) mevcut değildi. Bu yakada da birkaç tane selâtin camii olması lazım" dedi.

Yaptığı konuşmada, caminin yapımında emeği geçen hayırseverleri tebrik eden Erdoğan, caminin mimarı Muharrem Hilmi Şenalp'e de bu eserin çizgilerini tüm hassasiyetiyle ortaya koyması dolayısıyla teşekkür etti. Böyle bir eseri Anadolu yakasına kazandırmaktaki hedeflerine değinen Erdoğan, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Avrupa yakasında bir Süleymaniye var, Mimar Sinan'ın İstanbul'daki ilk eseri Şehzadebaşı Camii var. Bir diğer tarafta Sultanahmet ve Fatih camileri var. Fakat bu yakada böyle bir cuma camisi, bir selâtin camii mevcut değildi. Arzu ettik ki, bu yakada da birkaç tane selâtin camii, cuma camisi olsun. Bu kararı verdik. Tabii Ataşehir geliyor, gelişti, bu noktalara geldi. Bu noktada da Ataşehir Belediye Başkanımıza gösterdiği kolaylık sebebiyle teşekkür ediyorum. Zira bir olmaya, birlikte olmaya, birlikte Türkiye'yi ve İstanbul'u inşa mecburuz. Mimar Sinan adına

Cami yaptırınlar, camilerin etrafına cemaat yetiştirecek külliye yapılmayı ihmal etmemelidirler.

ona adeta torunları olarak böyle bir eseri inşa etmek şüphesiz ki bizlerin görevidir. Onun hatırasına yönelik böyle bir eser, ülkemizde ne yazık

ki olmadı, ilk defa oluyor. Şunu söylüyoruz; Ya Rab, camilerimizi cemaatsiz, Kur'ansız, minarelerimizi de ezansız bırakma. Çünkü biz, İstiklâl Marşımızda olduğu gibi,

*"Bu ezanlar ki şahadetleri dinin temeli
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli"*

diyerek, bu günlere geldik."

42 metre kubbe yüksekliğinde, 27 metre ana kubbe çapına sahip ve 72 metre yüksekliğinde 3 şerefeli 4 minaresi bulunan Mimar Sinan Camii, klasik Osmanlı-Türk mimari üslubu ekseninde yenilikçi mimari anlayış doğrultusunda tasarlandı. Osmanlı klasik mimarisinin önde gelen eserlerine imza atan Mimar Sinan anısına inşa edilen camii, mekânda vahdeti ifade eden, klasik mimaride tam olarak işlenmemiş, altıgen şemalı, merkezi kubbe etrafında altı yarım kubbeli mimarisiyle ön plana çıkıyor. Mimar Sinan Camii'nde 35 kubbe, 184 kemer, 293 pencere, 12 kapı bulunuyor. Toplam 10 bin kişilik cemaati ağırlayabilen camii, 104 kişilik abdesthane kapasitesine sahip. Mimar Sinan Camii, ibadethane ve avlu alanlarının altında konferans salonu, eğitim odaları, satış birimleri, abdesthaneler ve yaklaşık 270 araç kapasiteli 2 katlı otoparkı ve camii katına çıkan dört adet 15 kişilik asansöre sahip bulunuyor.

Camilerimiz, içinde ibadetlerin yapıldığı ve dinî konuların öğrenildiği mübarek mekânlardır. Bu durumu göz önünde bulunduran ecdat, her gittikleri yerde ilk iş olarak oraya hemen bir mescid veya camii inşa ettirmişlerdir. Ama unutmayalım ki onların yaptıkları camiler gayet sade, adeta üstü örtülü dört duvardan ibaretti. Devr-i saadette böyle idi, daha sonraki dönemlerde de mimarî yapısı sağlam, geniş, fakat her türlü süs ve şatafattan uzak bir yapıda olduklarını görüyoruz. Günümüzde de "selâtin camileri"ne baktığımızda bunu görmek mümkündür.

Birçok konuda olduğu gibi dünyevîleşme ve israf marazı camilerimize, ibadet mekânlarımıza da sirayet etti. İşin aslı ve mahiyetinden ziyade, hiçbir faydası olmayan görünen zahiri yönü ile meşgul olmayı gaye edindik. Çekirdekten, özden

ziyade; kabukla iştiğal etmeyi dine hizmet zannettik.

Ehl-i din olarak Efendimiz (s.a.v.)'in; "Camilerinizi nakışlarla, mushaflarınızı da altın ve gümüşle süslediğinizde felâket başınızdadır" ikazını yeni baştan okuyup tefekkür etmekte fayda var.

Hadis-i şerifteki mü'minlere yönelik ikaz ve uyarıları dikkate almayıp bu işin özünü, asliyetini kulak ardı edip, işin zahiri yönüne odaklanıp, şimdiki gidişatımıza devam edersek, himmet ve gayretlerimizin boşa gitmesinden öteye; yapılan hizmetlerin samimiyet ve ihlâstan uzak bir nevî gösteriş ve riwayi akla getirdiğinden beklenmedik bela ve felâketlere sebep olacağından korkulur.

Hadis-i şerifin bir de kudsi kitabımız olan Kur'an-ı Kerim'e işaret ettiği yönü var ki onu da dikkate almak durumundayız. Bilindiği gibi, Kur'an çok okunup, doğru anlaşılıp ve hayatımıza geçirilmek için indirildi. Fiyatını arttırmak gâyesiyle en modern baskılarla lüks kâğıtlara basılıp, süslü kaplara sarmalanıp saklamak kesinlikle doğru değil. İşte böyle bir durumu Efendimiz (s.a.v.) bir musibet ve belânın sebebi olarak haber veriyor. Bir süs malzemesi durumuna düşürmeden, lüzumsuz israflara girmeden Kur'an'ımızın nezih ve güzel baskılarla mü'minlerin istifadesine sunulması elbette gereklidir ve bunda herhangi bir sakınca yoktur.

Aynı şekilde ehl-i dinin ibadetlerini rahat bir şekilde, huzur ve huşu içinde yapmaları için caminin gerekli olan bütün ihtiyaçları karşılanmalı, zarurî olan her türlü ihtiyaçları alınmalıdır. Lükse kaçmayan sergileri olmalı, kışın soğuşundan, yazın sıcağından korunmak için serinletici ve ısıtıcı cihazları bulunmalıdır. Bu gibi ihtiyaçlar zarurî olan ihtiyaçlardır, bunların temininde herhangi bir beis yoktur.

Ama bunların hiçbirisi, camilerin birer ibadet mahalli, birer manevî mekân olduğu gerçeğini unutturmamalıdır. Cami gibi manevî mekânlarda asıl olanın manevî hizmetler olduğu kulak ardı edilmemelidir.

Buradan hareketle cami cemaatinin hem kemiyeten, hem keyfiyeten arzulanan seviyeye

Camilerimizin tarihi misyonlarını günümüzde de ifa edebilmeleri için her şeyden önce onları ibadetle imar etmemiz, korunmalarına, temizliklerine ve bakımlarına kendi evlerimizden daha çok dikkat etmemiz gerekir.

gelmesi için çaba gösterilmelidir. Buna yönelik çareler düşünülmeli, plan ve projeler üretilmelidir. Camiye gelen insanlara gerekli zarurî dinî bilgiler kazandırılmalıdır. Ayrıca camilerde lüzumlu kitapların bulunduğu birer kütüphane olmalıdır. Ancak

bu şekilde camilerimiz asıl maksat olan ibadetlerin yapıldığı mekânlar haline getirilebilir.

Camilerimizin tarihi misyonlarını günümüzde de ifa edebilmeleri için her şeyden önce onları ibadetle imar etmemiz, korunmalarına, temizliklerine ve bakımlarına kendi evlerimizden daha çok dikkat etmemiz gerekir.

Bu cümleden olarak aşağıda arzedilen hususlara titizlikle riayet etmemiz icab eder:

1- Mevcut camilerle mescidlerin ayakta kalıp ibadete açık ve müslümanların hizmetinde daim olmaları için muhafaza ve müdafaalarında gereken hassasiyet ve titizliği göstermek önde gelen görevlerimiz arasındadır.

2- Yeni yerleşim yerlerinde cami yerleri tahsis edilip öncelikle onların inşası cihetine gitmelidir. Allah'ın evleri olan camileri, kendi evlerimizden önde tutmalıyız. Alış Veriş Merkezleri (AVM) ile işyerlerinde, tatil köylerinde, turistik tesislerde, dinlenme yerlerinde ve benzeri mekânlarda ihtiyacı karşılayacak nitelikte temiz ve bakımlı modern mescid ve camilerin yapılıp hizmete sunulmasını talep ve takip etmeliyiz.

Alış Veriş Merkez (AVM)'lerinde mescidin bulunmaması çok büyük bir eksiklik. Alışveriş merkezleri insanları alışverişe, yemeye, içmeye davet ediyor. Ama bir şey unutuluyor, o da insanların ibadet ihtiyaçlarıdır. Halkı Müslüman olan bir ülkede bu konuda herkesin çok dikkatli olması gerekiyor.

Alışveriş Merkezi yöneticileri, şikâyet kutularından en çok mescidlerle ilgili taleplerin çıktığını saklamıyor. Çünkü birçok alışveriş merkezi ya mescid açmıyor, ya da açtıkları mescidlere gereken özeni vermiyor. Mescidler adeta "kim senin aklına namaz kılmak gelmesin" dercesine AVM'lerin bodrum katlarına, otoparklara ve izbe yerlere sürgün edilmiş, köşe bucak kaçırılmış. İnsanlar namaz kılmak için mescid arar-

ken kendini otoparkta ya da bodrumda buluyor. Devasa yapıda yer bula-mayan alışveriş merkezi yöneticileri, mescidleri otoparkın bir köşesine itmeyi çözüm olarak gö-rüyor ya da görmek zorunda kalıyor.

Bu duruma son verilerek mescitler için herkesin görebileceği ve rahatlıkla ulaşabileceği yerler ayrılmalıdır.

3- Mevcut cami ve mescidlerde kadınlar için yeteri kadar yer ayrılmış olmaması da başka bir sorun. Dolayısıyla yeni yapılacak camilerin, kadınlar için eşit ve ihtiyaçlara cevap verecek mekânlarla giriş-çıkış kapıları içerecek şekilde planlanması için ilgilileri uyarmalı, uyarılara uyulmaması hâlinde de sesimizi çıkarıp kadınla-rımızın haklarını aramalıyız.

4- Camilerin müştemilatı içinde yer alacak ve dileyenlerin dini bilgilerinin arttırmalarına el-verişli olacak nitelikte mütalaa ve kitap okuma odaları ile kütüphane, çayhane, spor salonu, konferans salonu ve internet odası gibi modern mekânlarla donatılıp cazibe merkezi hâline ge-tirilerek, herkesim ve her seviye ve her yaştan insanların geldiği bir mekân hâline getirilmelidir.

5- Cami ve mescidler sürekli temizlenerek iç açıcı hâle getirilmeli ve insanları Allah'ın evine gelmeye cezbedecek konumda bulundurulmalıdır. Ruhumuzu manevî kirlilerden arındırıp temizlemek, huzur bulmak için gittiğimiz camilerimizde ter ve ayak kokusu gibi rahatsız edici durumlarla karşılaşmamız can sıkıcı bir ha-disedir. Bunu söylerken genelleme yapmıyoruz. Çünkü bütün camilerimiz böyle değildir.

Rabbimiz Kur'ân-ı Kerim'de camiye temiz ve güzel elbiseyle gidilmesini emrediyor. (A'râf, 7/31) Öyleyse ne elbisemiz, ne çorap, ne de ağız kokumuzla kimseyi rahatsız etme hakkımız bu-lunmuyor.

Hayatın çarkları arasında ezilen insanın günde beş defa uğradığı caminin; işyerinden, so-kaktan, çarşıdan, hatta evimizden farklı olması gerekir; ta ki, Allah'ın huzuruna huzurla çıkılsın ve huşu ile ibadet edilsin. Gürültünün, pis koku-ların ve çevre kirliliğinin ciddi problemler olduğu günümüzde camiler adeta birer nefes alma yeri, filtre görev yapıyor. Günde beş defa yarımşar sa-atini çok sakın ve temiz bir yerde geçiren insan dinçleşir, sınırları gevşer ve huzur bulur.

Allah'ın evleri olan camileri, kendi evlerimizden önde tutmalıyız.

Camiye giderken temiz giysiler giymek, sa-rımsak, soğan, ter, çorap, sigara ve benzeri kötü kokulardan temizlenmiş

olmak cami adabının gereğidir. Sarımsak, soğan gibi kokulu bir şey yiyen kimsenin camiye gel-memesi ile ilgili hadisler bu adabın gereğini ifade eder.

Yeryüzünün cennet bahçeleri olan camile-rin içi, dışı ve çevresinin temizliği, bakımı, dü-zeni, bahçesinin çiçeklendirilip ağaçlandırılması, şadırvanı ve tuvaletlerinin bakım ve temizliği kadar camiye gelenlerin; giysilerinin ve çorapla-rının temiz olması ve pis koku bulunmaması da önemlidir.

Özellikle çorap temizliğine azami dikkat edilmeli. Kirli çoraplar halıları kirlettiği ve kötü koku oluşturmaya sebep olduğu gibi bu yüzden bir kısım cemaatin camiden uzaklaşmasına da sebep oluyor. Bu sebeple camiye mutlaka temiz çoraplarla gelinmeli. Abdestten sonra ayaklar kurulmalı ve ıslak ayakla halılara basılma-malı. Ter kokusu ve sigara kokusu ile camiye gelinmesi de doğru değildir. Çünkü ter ve sigara kokusu camide insanları rahatsız etmektedir.

Bu ve buna benzer sebeplerden dolayı ca-miye gitmekten uzak durmamalı, problemlerin çözüm yolları araştırılmalı ve şeytanın en sev-medığı şeylerden birisinin de insanların ibadet maksadıyla camiye gitmeleri olduğu da akıldan çıkarılmamalıdır.

6- Cami ve mescidlerin girişlerinde yeteri kadar kilitli ayakkabı kutularını içeren emniyetli ve güzel görünümlü çelik dolaplar konulmalıdır.

7- Cami ve mescidlerin münasip yerlerinde erkekler ve kadınlar için yeteri kadar tuvaletlerle abdest alma yerleri olmalı ve kış aylarında sıcak su akıtacak cihazlarla donatılmalıdır.

8- Cami ve mescidlerin temizliği ile bakım ve onarımını üstlenecek vakıf ve dernekler ku-rularak, din görevlileri ile işbirliği hâlinde beliren ihtiyaçların anında giderilmesi cihetine gidilmeli ve camilerde sık sık para toplama alışkanlığına son verilmelidir.

9- Cami ve mescidler gündüzleri ibadete açık tutulup, görevliler de camilerde hazır bu-lunarak dileyenleri bilgilendirme ve sorularını cevaplandırma cihetine gitmelidirler.”

Meleklerin Mü'minlere Karıştığı Gece

İnsan melek ilişkisi, beşeriyetin babası ilk insan ve ilk Peygamber olan Hz. Âdem (a.s.)'in yaratılışı ile başlayıp günümüze kadar gelen ve kıyamete kadar devam edecek olan en eski, en doğru, en dengeli, en düzeyli ve en düzenli bir ilişkidir. Allah Teâlâ'nın emri ile başlayıp, O'nun iradesi istikametinde devam eden bu ilişki, meleklerin görevlerinin gereği, Müslümanların da imanlarının icabıdır. Müslümanlar, meleklerin varlıkları ile emredildiklerini ifa edip, isyan etmeyen varlıklar olduklarına inanarak onlara sevgi ve saygı beslerler. Melekler de insanlar için Allah'tan rahmet dileyip, bağışlanmaları için istiğfar ederler. Ayrıca Kadir Gecesi'nde yeryüzüne inen melekler, O kutlu gecede ibadet ve ta'atta bulunup zikir, şükür ve fikir halinde olan Müslümanlara selam vererek tan yeri ağarıncaaya kadar onlarla birlikte olup, bayram sevincini paylaşırlar. Zira Berat Gecesi ile Kadir Gecesi göklerdeki meleklerin bayramlarıdır.

Bu noktadan hareketle meleklerin, müminlere mağfiret dileyen ve bağışlanmaları için dua eden değerli dost ve kötülüklerden korunmaları için Yaradan'a yalvarıp yakaran yüce yaratıklar olduklarını söylemek yerinde olur.

Müminlerle muhtelif zaman ve mekânlarda bir araya gelen meleklerin, yeryüzüne inmek için akın ettikleri ve onlarla en yoğun bir şekilde buluşup kaynaştıkları zaman, Kadir Gecesi'dir. Bu gece, Müslümanların mutluluklarını paylaş-

mak ve kullukta kaim olanlarla kaynaşmak için yeryüzüne inen meleklerle müminlerin buluşmasından meydana gelen birliktelik, muhteşem bir birlikteliktir.

Bu birlikteliği hatırlatıp hazırlıklı olmanın önemini anlatmak ve Kadir Gecesi'ni huzur-u kalp ile karşılamaya katkıda bulunmak için, 23 Temmuz 2014 Çarşamba günü öğleden sonra YOYAV Kültür Merkezi'nde görkemli bir toplantı tertip edildi. Salonu dolduran davetlilere "Meleklerin Müminlere Karıştığı Gece" konusunda hitap eden YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş dua, dilek ve destekleri ile iman ehli insanların yanında ve yakınında olan meleklerin, müminlere muhabbet ve maiyetlerinin mana ve mahiyeti ile Kadir Gecesi'nin kıymet ve kudsiyeti hakkında önemli açıklamalarda bulundu. Toplantıya katılanların okudukları hatm-i şeriflerin duasını da yapan Dr. Ateş, dinleyicilere duygulu dakikalar yaşatan konuşmasında şunları söyledi:

"Kıymetli konuklar, değerli dostlar, sevgili kardeşlerim, basınıımızın değerli temsilcileri!

Kıymeti Kur'ân ile bildirilip bin aydan daha değerli bir gece olduğu vurgulanan Kadir Gecesi'nin eşliğine gelmenin haz ve huzuru içinde hepimizi hürmet ve muhabbetle selamlıyor, toplantımıza teşrif ederek her Müslüman için hayati ehemmiyet arz eden bu mübarek geceyi birlikte karşılayıp, hazırlığımızı gözden geçirmemize vesile olan muhterem heyetinize takdir ve teşekkür-

kürlerimizi ileterek hoş geldiniz diyorum.

İçinde Kur'ân-ı Kerîm indirilmeye başlaması ile bin aydan daha hayırlı olacak şekilde kıymet kazanan Kadir Gecesi gibi, Kur'ân-ı Kerîm'i kafamıza ve kalbimize indirip hükümlerini hayatımıza hâkim kılarak, kıymet kazanmamız temennisi ile sözlerime başlarken, birkaç saat sonra bir kere daha idrâk etme bahtıyarlığına ereceğimiz Kadir Gecesi'ni ibadet, tâ'at, tilâvet-i Kur'ân, zikir, şükür, tövbe ve istiğfar ile ihya edip, mağfîret-i Mennân'a mazhar olan ve geçmiş günahlarından arınan mutlu Müslümanlardan olmamızı diliyorum.

Malumunuz olduğu üzere, mübarek Ramazan ayının sonuna yaklaştığımız bu günlerde, yüreklere taptaze bir heyecan katacak müstesna bir gecedir Kadir Gecesi. Kur'ân-ı Kerîm'in indirilmeye başladığı bu gece, bizler için eşsiz bir lütuftur. Zira Rabbimizin "bin aydan hayırlı" olduğunu bildirdiği bu gecede yapılan ibadetler, içerisinde Kadir Gecesi bulunmayan bin ayda yapılacak ibadetten daha değerlidir.

Kadir Gecesi'nin Ramazan-ı şerifin son on gecesi içerisinde olduğunu bildiren sevgili Peygamberimiz (s.a.v.), bu süre zarfında itikâfa çekilip kendini ibadete vermiştir. "Kim faziletine inanarak ve ecirini umarak Kadir Gecesi'ni ihya ederse geçmiş günahları bağışlanır." buyurarak müminleri bu geceyi ibadetle geçirmeye teşvik etmiş ve Hz. Aişe Validemizin: "Bu gece nasıl dua edeyim?" sorusuna cevaben bütün ümmetine şu güzel duayı öğretmiştir: "Allah'ım! Sen affedicsin, affetmeyi seversin, beni de affet."

Kadir Gecesi; dalalet, gaflet, cehalet ve sefahet içinde bocalayıp duran insanlığa ışık tutan Kur'ân-ı Kerîm'in indirilmeye başlamasının yıldönümü gecesidir. Dünyanın dört bir yanında bir kere daha bu gecenin manevî havasını teneffüs edecek olan Müslümanlar, kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'in dünyayı aydınlatmaya başlamasının yıldönümünü coşku ile kutlayarak Yaradan'a yaklaşmanın ve Kur'ân'a kucak açıp meleklerle buluşmanın mutluluğunu yaşayacaklardır.

Ramazan ayı Müslümanları Mevla'ya yaklaştırır, Kadir Gecesi de müminleri meleklerle kucaklaştırır. Yaradan'a yaklaşan ve meleklerle

**Ramazan ayı
Müslümanları Mevla'ya yaklaştırır,
Kadir Gecesi de müminleri
meleklerle kucaklaştırır.
Yaradan'a yaklaşan ve
meleklerle kucaklaşan insan da
kötülüklerden kaçan ve
huzura yelken açan insandır.**

kucaklaşan insan da kötülüklerden kaçan ve huzura yelken açan insandır.

Kadir Gecesi, kıymet gecesidir. Bu gece kadriğini Kur'ân'dan almıştır. Kur'ân'ın indirilmeye başladığı ve dünyanın Kur'ân ile şereflendiği gece olduğundan kıymet kazanmıştır. Dolayısıyla bu gece, kıymetini Kur'ândan alan

ve Kur'ân'a sarılanlara kıymet kazandıran müstesnâ bir gecedir.

Kur'ân-ı Kerîm'in indirilmeye başladığı ilk Kadir Gecesi'nde Hz. Peygamber (s.a.v.)'i bağrına basıp Alak Suresi'nin ilk beş ayetini O'na ileten Cebrail Aleyhisselam, daha sonraki yıllarda her Kadir Gecesi'nde yanındaki meleklerle birlikte yeryüzüne inerek o kutlu gecede müminlerin mutluluğunu paylaşmıştır.

Kur'ân'ın indirilmeye başladığı gece, Nur Dağı'ndaki Hira Mağarasında yaşanan tarihi buluşmada vahiy meleği Hz. Cibril, Peygamberler zincirinin son halkası olan Hz. Muhammed (s.a.v.)'e son semavî kitap olan Kur'ân-ı Kerîm'in Alak Suresi'nin ilk beş ayetini iletmış ve böylece en büyük melek aracılığı ile en büyük Peygamber'e, en büyük kitabın ayetlerinin vahyedilmesi ne başlanılmıştır.

Kur'ân-ı Kerîm'in indirilmesi tamamlanınca ya kadar 23 yıl devam eden bu görüşmeler, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in refik-i â'lâ'ya intikali ile noktalanmıştır.

Ancak Cebrail (a.s.), ümmet-i Muhammed ile irtibatını kesmemiş, Kadir Suresi'nin 4. ayetinde beyan buyurulduğu üzere, Kadir Gecelerinde diğer meleklerle birlikte yeryüzüne inerek, Allah'a ibadet hâlinde olan müminlere selam vermişler, sevgi gösterisinde bulunmuşlar, kanatları ile onları okşamışlar ve bağışlanmaları için hayırlı dua ve dileklerde bulunmuşlardır.

Meleklerin müminlere karşı sergiledikleri bu samîmî sevecen ve sıcak yaklaşımları ile onların etrafını kuşatıp rahmet ve mağfîret dilemeleri geçmişte olduğu gibi günümüzde de devam etmektedir. Ayet ve hadisler bu gerçeği dikkatimize getirmektedir. Örneğin:

"O gecede (Kadir Gecesi'nde), Rablerinin izni ile melekler ve ruh (Cebrail), her iş için iner dururlar." (Kadir, 4)

Hz. Aişe (R.Anha-)'den rivayet edilen bir hadis-i şerifte Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Kim Kadir Gecesi’ni ihya eder ve onda iki rekât namaz kılıp istiğfar ederse, bağışlanıp Allah’ın rahmetine dalar ve Cebrail onu kanadı ile okşar. Cebrail de kimi kanadı ile okşarsa cennete girer.”

Arş-ı alayı taşıyan ve onu tavaf eden melekler de müminlerin bağışlanmaları için Yaradan’a yalvarıp yakarırlar.

“Arşı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunanlar (melekler), Rablerini hamd ile tesbih ederler, O’na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını isterler. Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tövbe eden ve Senin yoluna gidenleri bağışla, onları cehennem azabından koru! (derler).

Rabbimiz! Onları da, onların atalarından, zevcelerinden, nesillerinden iyi olanları da kendilerine vaat ettiğin adn cennetlerine koy. Şüphesiz azîz ve hakîm olan sensin!

Bir de onları, her türlü kötülüklerden koru. O gün sen kimi kötülüklerden korursan muhakkak ki onu rahmetine mazhar etmiş olursun. Bu en büyük kurtuluştur.” (Gafir, 7-9)

Bu ayet-i kerimelerin incelendiğinde de anlaşılacağı üzere, Arş-ı âlâyı taşıyan ve etrafında tavaf eden melekler, tövbe edip Allah yolunda giden müminlerin bağışlanmaları, cehennem azabından korunmaları, onlarla atalarından, eşlerinden ve nesillerinden iyi olanların kendilerine vad edilen adn cennetlerine girdirilmeleri ve her türlü kötülüklerden korunmaları için dua ederler.

Bu yakarış, meleklerin müminlere yakınlığını yansıtan ve dostluklarını dile getiren öylesine güzel ve kapsamlı bir yakarıştır ki, benzeri bir yakarışı insanların birbiri için yaptıklarına az rastlanır.

Meleklerin yaptığı bu duaya dahil olmak için üç şart vardır ki bunlar, mümin ve tövbe-kâr olup Allah yolunda gitmektir.

Meleklerin muhabbetine mazhar ve kanatları ile okşadıkları bahtiyar insanlardan olmak için, nasip olursa inşaallah birkaç saat sonra

Kadir Gecesi, yılda bir defa önümüze çıkan altın fırsattır. Günahlardan arınıp, Allah’ın rızasına ermeyi ve meleklerin selam verip sevdiği insanlardan olmayı dileyen herkes, bu fırsatı kaçırmamanın gayreti içinde olmalıdır.

idrâk edeceğimiz Kadir Gecesi, yılda bir defa önümüze çıkan altın fırsattır. Günahlardan arınıp, Allah’ın rızasına ermeyi ve meleklerin selam verip sevdiği insanlardan olmayı dileyen herkes, bu fırsatı fevt etmemenin (kaçırmamanın) gayreti içinde olmalıdır.

Meleklerin müminlere dua etmelerinden ders almalı, bir taraftan meleklerin dua edeceği evsiftaki inançlı insanlardan olmaya çalışmalı, diğer taraftan da melekleri örnek alıp onlar gibi müminlere dua etmelidir. Bilhassa ana-babasına, ecdadına, din ve devlet büyüklerine ve bilumum müminlere duayı ihmal etmemelidir. Namazlarda, selam vermeden önce okuduğu: “Rabbim! (Amellerin) Hesap olunacağı gün beni, ana-babamı ve müminleri bağışla!” anlamındaki: “Rabbenâğfirli velivâlideyye ve li’l mü’minîne yevme yekumu-l hisâb” duasında ne istediğini bilmeli, benzeri dualara başkalarını da dâhil etmenin gayreti içinde olmalıdır.

Muhterem Kardeşlerim!

Melekler, “Rabbimiz Allah’tır” deyip dosdoğru yolda yürüyen müminlerin yanına ölüm sırasında da gelip onlara moral verirler. Dilerseniz bu gerçeği dikkatimize getiren Fussilet Suresi’nin 30-32. ayetlerinin meallerini birlikte okuyalım:

“Şüphesiz, Rabbimiz Allah’tır deyip sonra dosdoğru yolda yürüyenlerin üzerine melekler iner. Onlara: Korkmayın, üzülmeyin, size vaad olunan cennetle sevinin! derler.

Biz dünya hayatında da, ahirette de sizin dostlarımızız. Gafûr ve rahîm olan Allah’ın ikramı olarak orada sizin için canlarınızın çektiği her şey var ve istediğiniz her şey orada sizin için hazırdır.”

Meleklerin bu şekilde müjdeleyip moral verdikleri mutlu Müslümanlardan olmak için “Rabbimiz Allah’tır” deyip, dosdoğru yolda yürüyenlerden olmak gerekir.

Müminlere müşfik ve mültefit olup, böylesine güzel müjdelere veren melekler, münkirlere karşı sert ve şiddetlidirler. Enfal Suresi’nin: “Melekler yüzlerine ve arkalarına vurarak ve ‘tadın yakıcı cehennem azabını’ (diyerek) o kâfirlerin canlarını alırken onları bir görseydin!” mealindeki 50. ayetinde bu gerçeğe işaret edilmektedir.

Melekler, Fussilet Suresi'nin 30. ayetinde vasıfları belirtilen müminlere, zikredilen müjdeleri ölüm sırasında vereceklerdir. Dosdoğru yolda yürümek, imanda sebattır. Bunu Hz. Ebu-bekir, söz ve davranışta düzgün olmak; Hz. Ömer, münafıklık etmemek; Hz. Osman, amelde ihlaslı olmak; Hz. Ali, farzları eda şeklinde yorumlamışlardır. Meleklerin "Korkmayınız" müjdesi, ölüm sonrası ve geçmiş amellerle ilgilidir. "Üzülmeyiniz" diye müjdeleri ise, geride bırakılan evlat ve aile ile ilgilidir.

Öte yandan insanı hayat boyu korumak ve kontrol etmek için devamlı yanında (sağında, solunda, önünde ve arkasında) bulunan koruyucu ve yazıcı meleklerin olduğu da Kur'ân-ı Kerim'de dikkatimize getirilmektedir. Bu cümleden olarak:

İnfitar Suresi'nin 10-12. ayetlerinde: "Şunu iyi bilin ki üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır. Onlar yapmakta olduklarınızı bilirler."

Kaf Suresi'nin 17-18. ayetlerinde: "İki melek (insanın) sağında ve solunda oturarak yaptıklarını yazmaktadırlar. İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın."

Râd Suresi'nin 11. ayetinde: "Onun önünde ve arkasında Allah'ın emriyle onu koruyan takipçiler (melekler) vardır..." Her insanın önünde ve arkasında koruyucu ve yazıcı melekler vardır. Bunlar insanı korudukları gibi amellerini de yazırlar.

Müşriklerle savaşan müminleri darda ve zor da kalmaları hâlinde, Allah Teâlâ'nın inayeti olarak meleklerle takviye ettiği de olmuştur. Mesela Bedir Savaşı'nda müminlerin meleklerle takviye edildiğini bildiren Al-i İmran Suresi'nin 123-126. ayetlerinin mealleri şöyledir:

"Andolsun, sizler güçsüz olduğunuz halde Allah, Bedir'de de size yardım etmişti. Öyle ise, Allah'tan sakının ki O'na şükretmiş olasınız.

O zaman sen, müminlere şöyle diyordun: İndirilen üç bin melekle Rabbinizin sizi takviye etmesi, sizin için yeterli değil midir?

Evet, siz sabır gösterir ve Allah'tan sakınırsanız, onlar (düşmanlarınız) hemen şu anda üzerinize gelseler, Rabbiniz, nişanlı beş bin melekle sizi takviye eder.

**Kadir Gecesi'ne kavuşmak
Müslüman için önemli bir fırsattır.
Onu meleklerle birlikte ihya edip,
ibadet ve ta'atla geçirmek
büyük bir mazhariyettir.**

Allah, bunu size sırf bir müjde olsun ve kalpleriniz bu sayede rahatlasın diye yaptı. Zafer yalnızca mutlak güç ve hikmet sahibi Allah katındandır."

Kur'ân okumak ve içeriğini öğrenmek için

bir araya gelenleri de melekler kuşatırlar. Bu hususla ilgili bir hadîs-i şerifte Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Bir kavim Allah'ın evlerinden birinde toplanıp, Allah'ın kitabını okur ve O'nu öğrenmeye çalışırlarsa üzerlerine sekinet iner, onları rahmet kaplar ve melekler kuşatır."

Bu arada ilim öğrencilerine kanat geren melekler, zikir halkalarında Allah'ı zikreden zâkir kullarla birlikteliği de ihmal etmezler.

Müslümanlar, meleklerin müminlere gösterdikleri bu ilgi ve ihtimamla onlar için Allah'tan istedikleri iyilikleri düşünüp, onlara karşı davranışlarında daha dikkatli ve daha duyarlı olmaya çalışmalı ve saygıda kusur etmemelidirler. Meleklerle birlikteliğin kıymetini bilmeli, isyandan uzak durmada ve emre itaat etmede onları örnek almalıdırlar. Bilhassa Kadir Gecesi'ndeki birliktelikte meleklerin selam verdikleri kişilerden olup, sevgi ve sempatilerini kazanmanın gayreti içinde olmalıdırlar.

Kadir Gecesi'ne kavuşmak Müslüman için önemli bir fırsattır. Onu meleklerle birlikte ihya edip, ibadet ve ta'atla geçirmek büyük bir mazhariyettir. Allah'ın rahmetine, Peygamber'in şefaatine ve meleklerin muhabbetine vesile olacak böylesi bir birlikteliği yaşamak da müstesna bir meziyettir.

Öyle ya, Kur'ân-ı Kerim'in indirilmeye başlamasına zarf olan böyle mübarek bir gecede meydana gelen, dünyanın Kur'ân'la şereflenmesi ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in O'nu insanlara tebliğ etmekle görevlendirilmesi gibi tarihî bir hadisenin yıldönümünü, bu olayın kahramanlarından biri olan Cebrail Aleyhisselam ve refakatindeki meleklerle birlikte idrâk ve ihya etmek kadar güzel bir meziyet olabilir mi?

Kadir Gecesi, Kur'ân-ı Kerim'in dünyayı onurlandırdığı ve nurlandırdığı bir gecedir. Bu geceyi ihya etmek de, o hayatî hâdiseyi hayalimizde canlandırıp, hâtıralarını hâfizalarımıza nakşederek kafa, kalp ve kalıbımızı heyecanlandırmak demektir. O anda Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ya-

şadığı heyecanın benzerini yaşayarak, başta ilk indirilen Alak Suresi'nin beş ayeti olmak üzere, Kur'an ayetlerini kalbimize indirmeye, kafamıza girdirmeye ve hayatımıza sindirmeye çalışmak demektir. Tek kelime ile Kur'an gecesini Kur'an'la geçirip beynimize, belleğimize ve kalbimize Kur'an'dan bir şeyler yerleştirmek, bilhassa Alak Suresi'nin ilk beş ayeti ile Kadir Suresi'ni mutlaka hâfizamıza nakşetmek demektir.

Kadir Gecesi vesilesi ile toplumumuzda Kur'an okumasını bilmeyen bir kimse bırakmayacak şekilde Kur'an'ı öğrenme ve öğretme seferberliği başlatılmalıdır. Herkes Kur'an-ı Kerim'in mealini de okuyup defalarca hatmetmelidir. Her Müslüman, Kur'an'ı okuyan, anlayan ve yaşayan insan olmayı hedeflemelidir.

Kur'an-ı Kerim'i düşünerek okumalı, O'nu aslâ terk etmemeli devamlı hayatında uygulama cihetine gitmelidir. Hz. Peygamber (s.a.v.) bir hadîs-i şerifinde şöyle buyurmuştur: "Kim Kur'an'ı öğrenir ve sonra terk ederse; Kur'an mahşerde onun yakasına yapışır ve şöyle der: 'Ya Rabbi senin bu kulun beni terk etti ve benimle amel etmedi. Aramızdaki hükmü sen ver.'"

Dünyada iken Kur'an'ı terk edeni, ahirette de Kur'an terk eder. Eğer okuduğumuz ayetleri anlayarak ve uygulayarak yaşarsak, o ayetler kabrimizde ve ahretimizde bize ışık ve dost olur.

Her Müslüman, Kur'an'ı okuyan, anlayan ve yaşayan insan olmayı hedeflemelidir.

Bugün okurken elimize aldığımız Kur'an, yarın bizim elimizden tutar ve cennetin sonsuz güzelliğinde bizimle birlikte koşar...

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi noktalarken, idrak edeceğimiz Kadir Gecesi'nin İslam âleminin birlik ve dirliğine vesile olması temennisi ile kandilinizi kutluyor, yüce Rabbimizden bizleri ömür boyu hamele-i Kur'an, hademe-i Kur'an ve talebe-i Kur'an kullarından kılmasını, sözlerimizi Kur'an ile süslemeyi, davranışlarımızı Kur'an ile dizayn etmeyi, düşüncelerimizi Kur'an ile donatmayı nasip etmesini, bu yolda sesimizi, nefesimizi ve hevesimizi kesmemesini niyaz ediyor, saygılar sunuyorum."

Okunan hatimlerin duasını Dr. İbrahim Ateş yaptı.

Hatim duasına katılanlardan bir grup.